

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ח שיחה א' לפרשת מסעי

קובץ הערות התמימים ואנ"ש לוד גליון ח (תשל"ח)

ה. בלקו"ש פ" מסעי ש.ז. מביא על הפסוק אלה מסעי בני וכו' את פירש"י עד"מ שהובא במדרש והוא: "למהד"ד למלך שהי' בנו חולה והוליכו למקום אחר לרפאותו, כיון שהיו חוזרים התחיל האב מונה את המסעות וא"ל כאן ישננו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשך, כך א"ל הקב"ה לשמה מנה להם כל המקומות איפה הכעיסוני וכו'".

ומבאר אד"ש כל הפרטים של המשל בהנמשל: הבן - זה עם

ישראל. חולה - זו הנשמה שגם טרם התלבשותה בגוף כבר הי' לפניה העלם והסתר, ירידה למטה דרך כל סדר ההשתלשלות. הדרך

שהי' מוליכו - זהו מ"ב מסעות, ז.א. ירידת הנשמה למטה עד - מקום אחר - זה ימות המשיח. לרפאותו - זה הסרת ההעלם וההסתר, וזה שמוזכר בהמשל שהמלך מוליכו וזה שמונה המקומות כאן ישננו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשך הוא משל על צורת החולי וסיבת הרפואה, והוא: ענין ההעלם וההסתר שהוא מדת הגבורה וענין הגילוי שהוא שיחף עמו מדת הרחמים, שבמשל הוא: ישננו והוקרנו הם מצד הקב"ה ויש גם העלם והסתר מצד האדם, והיינו מצד בחירתו החופשית, שגם ללעו"ז יש חב"ד, שהרי יש גם מקום בשכל לבחור בהלא טוב שאל"כ לא יהי' בחירה חופשית. ובשניהם בין בהעלם וההסתר שבא מלמע' שמצד זה יכול להיות שהאדם יחטא, כלומר שאם חוטא לא מצד השכל אלא מצד המדות, ז.א. שחטא כמו שור נגח, שלא היתה לו שום סברה אולי לא לנגוח וכך האדם הזה חוטא כי לא עלה בדעתו אולי לא צריך לחטוא שהלא החטא הזה רק מצד ההעלם וההסתר שלמע', - בין שהחטא בא מצד בחירתו ז.א. שהי' לו קודם שקו"ט אם רציתי לחטוא והסכים לחטוא, בשניהם הקב"ה מוליכו, כלומר שבשניהם זו תכנית של הקב"ה. ומאחר שהקב"ה מוליכו ז.א. בהשגחת הקב"ה הרי שבודאי בפנימיות הכל טוב.

ולכאורה א"מ הרי כתוב "דברך ה' ניצב השמים" ופירש הבעש"ט שכח הפועל תמיד בנפעל כלומר שכח הפועל הוא שמוליכו ולכאורה הרי כך זה בכללות הבריאה, ומהו החידוש שכך הוא בהמ"ב מסעות. ועוד, הרי כך זה גם בשלש קליפות הטמאות לגמרי, שהם שנואים ומאופסים בעיני הקב"ה?

ואולי אפשר לבאר כדלהלן דבענין ההעלם וההסתר ישנם

כמה דרגות:

העלם והסתר דקדושה ז.א. שאפי' צדיק שעובד את ה' באהבה בתענוגים, גם הוא בבחי' יש מי שאוהב, וזהו מצד ההעלם וההסתר והעלם והסתר זה עוזר לצדיק שיהי' לו אהבה כרשפי אש. וכך כל יהודי שבכוחו להיות בטל במס"נ לה' הרי אפי' שכעת הוא במצב של חוטא, ז.א. שהוא נמצא בהעלם והסתר כזה שאינו רק מצד הבריאה אלא שהוא עשה את ההעלם וההסתר. ומ"מ, העלם והסתר זה יכול להביאו לעלי'. שכאשר יבוא לידי תשובה ויתבונן בריחוקו מאלקות תתעורר אצלו פנימיותו, ויבוא עי'ז לידי אהבה

שהי' מוליכו - זהו מ"ב מסעות, ז.א. ירידת הנשמה למטה עד - מקום אחר - זה ימות המשיח. לרפאותו - זה הסרת ההעלם וההסתר, וזה שמוזכר בהמשל שהמלך מוליכו וזה שמונה המקומות כאן ישננו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשך הוא משל על צורת החולי וסיבת הרפואה, והוא: ענין ההעלם וההסתר שהוא מדת הגבורה וענין הגילוי שהוא שיחף עמו מדת הרחמים, שבמשל הוא: ישננו והוקרנו הם מצד הקב"ה ויש גם העלם והסתר מצד האדם, והיינו מצד בחירתו החופשית, שגם ללעו"ז יש חב"ד, שהרי יש גם מקום בשכל לבחור בהלא טוב שאל"כ לא יהי' בחירה חופשית. ובשניהם בין בהעלם וההסתר שבא מלמע' שמצד זה יכול להיות שהאדם יחטא, כלומר שאם חוטא לא מצד השכל אלא מצד המדות, ז.א. שחטא כמו שור נגח, שלא היתה לו שום סברה אולי לא לנגוח וכך האדם הזה חוטא כי לא עלה בדעתו אולי לא צריך לחטוא שהלא החטא הזה רק מצד ההעלם וההסתר שלמע', - בין שהחטא בא מצד בחירתו ז.א. שהי' לו קודם שקו"ט אם רציתי לחטוא והסכים לחטוא, בשניהם הקב"ה מוליכו, כלומר שבשניהם זו תכנית של הקב"ה. ומאחר שהקב"ה מוליכו ז.א. בהשגחת הקב"ה הרי שבודאי בפנימיות הכל טוב.

ולכאורה א"מ הרי כתוב "דברך ה' ניצב השמים" ופירש הבעש"ט שכח הפועל תמיד בנפעל כלומר שכח הפועל הוא שמוליכו ולכאורה הרי כך זה בכללות הבריאה, ומהו החידוש שכך הוא בהמ"ב מסעות. ועוד, הרי כך זה גם בשלש קליפות הטמאות לגמרי, שהם שנואים ומאופסים בעיני הקב"ה?

ואולי אפשר לבאר כדלהלן דבענין ההעלם וההסתר ישנם

כמה דרגות:

העלם והסתר דקדושה ז.א. שאפי' צדיק שעובד את ה' באהבה בתענוגים, גם הוא בבחי' יש מי שאוהב, וזהו מצד ההעלם וההסתה והעלם והסתר זה עוזר לצדיק שיהי' לו אהבה כרשפי אש. וכך כל יהודי שבכוחו להיות בטל במס"נ לה' הרי אפי' שכעת הוא במצב של חוטא, ז.א. שהוא נמצא בהעלם והסתר כזה שאינו רק מצד הבריאה אלא שהוא עשה את ההעלם וההסתר. ומ"מ, העלם והסתר זה יכול להביאו לעלי'. שכאשר יבוא לידי תשובה ויתבונן בריחוקו מאלקות תתעורר אצלו פנימיותו, ויבוא עי'ז לידי אהבה

רבה עד שזדונות נעשים לו כזמיות. הרי שכאן הפי" של המלך מוליכו הוא פנימיות הרצון, ז.א. שבאיזו מדריגה שלא תהי', המדריגה עצמה תיהפך למדריגה יותר עליונה.

משא"כ אינו יהודי, שגם לגביו העולם מהוה העלם והסתר, הרי ההעלם וההסתר של העולם לא יביאו לידי אהבה רבה, ז.א. שאפילו אם הוא מחסידי אוה"ע והוא בר שכל וגם למד תורת החסידות וגם אותו מוליך המלך כי כח הפועל תמיד בנפעל, על אף כל זאת לעולם לא יגיע לידי אה"ר ואפילו שיתבונן פעמים אין ספור, מפני שאין לו נה"א, הרי שכאן הפי" ב"המלך מוליכו" - הוא היצוניות הרצון.

וזהו החידוש ב"המלך מוליכו", שהודי ואפי" שהוא בעל עבירה גדול ר"ל עכ"ז יכול לבוא לידי פנימיות הרצון. ולפענ"ד ההוראה מזה היא שיהודי בכל מצב שיהי', אינו צריך להתייאש מאחר ש"המלך מוליכו".

אבל לפי"ז לא מובן לכאוף דאיך אפשר שיבוא לידי תשובה? כי אם הוא יודע שהוא האשם שחטא ועשה נגד רצון העליון אזי שייך שיצטער ע"ז, אבל אם הוא יודע שזו תכנית מלמע' שיחטא, ושדוקא עי"ז תקויים הכוונה של בריאת העולמות הרי שאין שום סיבה שיצטער. ואדרבה אם יצטער יהי' זה סימן לברגש עצמי, כלו' שלא נוגע לו כוונת הבריאת העולמות אלא העיקר הוא מדוע הוא לא נקי?

אלא לפענ"ד מוכרחים אנחנו לחבר שני הופכים בנושא אחד כדלהלן: ע"פ סדר השתלשלות הרי "נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני" ואם חטא ר"ל הרי שגרם צער למע' כביכול, ודבר זה צריך לעורר בהאדם החוטא צעקת הלב. ואח"כ יתבונן איך שבעצמותו פנימיות הרצון שהוא למע' מהתחלקות, הרי מתחילת הבריאה ידע את כל זה, וזו היתה כוונתו. ומזה יבוא לידי שמחה גדולה וזהו בכי' תקיעה וכו'.

אך נשאר עדיין לברר ב' נקודות אלו, המלך צוליכו ז.א. שהשגחה פרטית, ובחירה חופשית. אמנם אד"ש מרגיש בקושיא שבדבר ומקדים שאינו סתירה זל"ז, וזהו כמו ידיעה ובחירה, אבל לכאוף לא ברור לי כ"כ הענין "ידיעה ובחירה". דהנה אד"ש מאריך בזה ב"אשונה ומדע", ונותן ע"ז משל ממגיד עתידות, דאף

שהגיד לאדם מה יהיו מעשיו, אעפ"כ אין זה נוטל ממנו את בחירתו החופשית. אבל לכאורה אין המשל דומה לנמשל כי במשל המדובר הוא אדות שני בנ"א ואשר לכ"א יש לו חיות שלו ואילו בנמשל שונה הדבר כי הידיעה היא החיות של הנברא.

והתשובה ע"ז לפענ"ד: הבה נראה מדוע כתוב בפסוק "בדבר ה' שמים נעשו" ולא בידיעת ה' ובו'. אלא הענין הוא שבאמת בידיעת ה' שמים נעשו אלא שעולם זה הנברא מהידיעה הוא עלמא דאתכסיא ז.א. שהעולם מיוחד עם בעל הידיעה. ועלמא דאתגלי' נברא בדבר ה' שההבדל בין דיבור למח' הוא שהגם שהדיבור בא מהמחשבה, מ"מ הדיבור לגבי המח' הוא כגוף לגבי הנשמה. ז.א. שהגם שבמח' ידוע שהאדם יחטא והוא מסופק מזה ומ"מ בדיבור שהוא הצירוף שהוא פרצוף שלם ויש לו הכחות מתענוג ועד עשי' - יש לו צער מהחטא. וזהו הביאור: שהידיעה לא מחי' את האדם וממילא לא מכריחה את בחירתו, כי לו היתה הידיעה מחי' את האדם אזי לא הי' לו שום ספק אם לחטוא או לא כי הידיעה היא שצריך לחטוא. ולפי"ז מובן מדוע הידיעה אינה מכריחה את הבחירה.

אבל בשיחה הנ"ל מופיעה בעי' אחרת: דמאחר שהמלך מוליכו דהיינו הצירוף ז.א. כח הפועל בנפעל תמיד, ובכח הפועל הרי מלובשת פנימיות הכוונה וא"כ הוא מוכרח לעשות לפי פנימיות הכוונה ולפיה הוא מוכרח לחטוא.

וע"ז מתרץ אד"ש שמה שהוא מרגיש זה מחי' אותו ומה שאינו מרגיש זה אינו מחי' אותו. ז.א. שהוא רק מרגיש שיש לו חיות, שבלי חיות הי' הגוף כאבן דומם אבל לאחר שהגוף חי הוא חופשי. כלומר שיכול הוא לחשוב ולדבר ככל העולה על רוחו וכו' הגם שבאמת כל מחשבה באה מהיכלות או מקדושה או מקליפה אבל הוא אינו מרגיש זאת. וע"כ על זה שהוא חי אין לו בחירה אבל על הפעולות יש לו בחירה. כי אינו מרגיש שהמח' באה מהיכלות וכו' ונדמה לו שהוא בעצמו חושב נה שהוא רוצה וכו'.

ההוראה בחיי היום יום היא לפענ"ד כדלהלן: בקונ' ומעין מבאר הרבי נ"ע התחבולות של היצה"ר, שאחד מהתחבולות שהיצה"ר מדבר על לב האדם שלא הוא אשם אלא חבריו. ומבאר הרבי נ"ע שחוץ מזה שזו אינה הצטדקות, כי אפי' אם הטענה היא אמיתית הרי בזה גופא הוא אשם מדוע התחבר עם חברים כאלו. - יש כאן

תוצאה נוספת שמאחר שבדעתו אין הוא אשם הרי שלא יעשה תשובה.
וכן הוא בנדו"ד, הרי האדם יכול לחשוב שהוא אינו אשם בדבר
חטא כי הקב"ה בודאי ידע שהוא יחטא ואיך הי' יכול לעשות היפך
ידיעתו? וע"ז אומרים לו: לך יש בחירה חופשית וזה שהקב"ה ידע
לא זה מחי' אותך וממילא אין זה מכריח את בחירתך. ולכך ע"י
שיתבונן בגודל החטא שעשה בבחירתו, יבוא לידי תשובה. אבל יש
כאן חשש מצד שני שלא יבוא לידי יאוש בריבוי החטאים. וע"ז
אומרים לו: שזה אמת שבסדר השתלשלות מאד לא טוב אבל למע'
מסדר השתלשלות הכל הוא לפי רצונו כדי שתבוא לידי תשובה רבה
עד שזדונות נעשים לו כזכויות. כך לפענ"ד אפשר להבין את השקפה
ואת ההוראות.

עוד נקודה אחת: לכאורה צ"ל מה שמבאר בהשיחה הנ"ל
שללעו"ז יש ג"כ חב"ד כלומר שיש מקום בשכל לבחור לא רק
במצוות אלא גם ברע וצ"ל מהו המקום לבחור ברע? ולפענ"ד אפ"ל
כי ההבדל בין הנה"א להנה"ב הוא שנה"ב הוא עבד ונה"א
דואג עבור הניצוץ אלקי. וזהו המקום בשכל דלמה לו לדאוג
עבור הזולת, וגם העיקר ההוא ולא העתיד.

הרב צמח דוד שקולניק

נחלת הר חב"ד

י ה ר

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מלבורן גליון ה (תש"מ)

ו. בלקו"ש ח"ו פקודי (ב) סעי' ו' מבאר שהחניות של בני"י במדבר הו"ע של גלות משום שנתעכבו מלצאת מהמדבר לא"י משא"כ המסעות הו"ע של גאולה שהרי נוסעים בדרך לצאת מהמדבר לא"י. ומבאר שהיות שהחני' הוא בשביל הנסיעה הבאה לאחרי' לכך נק' החני' ג"כ בשם מסע שה"ה חלק של המסע הבא לאחרי'. וכך כל גלות ה"ה בשביל העלי' שלאחרי', דכל ירידה של ישראל הוא לצורך עלי'. ולכך בהירידה עצמה נמצאת בהעלם ובפנימיות העלי' ועפ"ז מבואר שהחני' הו"ע של ירידה וגלות, והמסע הו"ע של עלי' וגאולה. וכך מבואר בלקו"ש ח"ב פ' מטו"מ.

אמנם בלקו"ש פקודי תשל"ח (סעי' ז' ואילך) מבואר, שהמסעות עצמם הו"ע הגלות שהרי "ובהעלות הענן יסעו בני ישראל", שהמסעות הי' בשעת סילוק ועליית הענן וא"כ הר"ז בדוגמת ענין הגלות, משא"כ החניות הו"ע הגאולה שהרי "כל ימי אשר ישכון הענן על המשכן יחנו", וא"כ הר"ז ענין הגאולה של ההעלם והגלות שלפני'. ומבאר שם שהסילוק שכינה שבמסעות הוא בכדי להמשיך גילוי נעלית יותר בהחני' וגאולה הבאה לאחרי', ולכאו' ה"ז היפך מהמבואר בלקו"ש ח"ו הנ"ל?

(ועיג"כ בלקו"ש ח"ג נשא (א) שהנסיעה עם משא הארון ע"י הלויים הו"ע של בירור חושך המדבר ע"י שנהרג הנחשים ועקרבים שנמצאו שם, שזהו בדוגמת ענין הגלות. וכך בלקו"ש מסעי תשל"ז (סעי' ג' וה') שענין המ"ב מסעות הו"ע הגלות במדבר העמים. ועיג"כ בד"ה אך בגורל תשל"ה (סעי' ו') שמבאר ענין המסעות ע"ד ענין הגלות לצורך הגאולה, ואעפ"כ מבואר בסעי' ז' שם ובהערה 55 שהחני' הו"ע של גלות וירידה לצורך המסע והגאולה).

ואפשר לבאר ע"פ המבואר בלקו"ש שמיני תשל"ז בארוכה (ובכ"מ) שדוקא ע"י העלם האור נתגלה כה המס"נ, (עד שנתעלה ע"י, להתגלות יום השמיני למילואים, ע"ש) וככה ממש הוא בנוגע לסילוק הענן בשעת המסעות דעי"ז נתעוררו בני"י בתוקף הרצון לנסוע לא"י, וא"כ הנסיעה עצמה הו"ע הליכה לא"י שזהו"ע של גאולה, אבל לאידך גיסא ה"ה עבודת הגלות דצריכים לבטל ההעלמות והסתרים להר וג נחשים ועקרבים בכדי לנסוע לא"י, משא"כ בשעת החני' הגם שבזה נתעכב הגלות, מ"מ מאחר שהי' גילוי השכינה בשעת החני', ה"ה נמצאים במצב שאין גלות מלכתחילה, אף שבמציאות נמצאים בגלות, אעפ"כ הגלות אינו מבלבלו, מאחר שהי' גילוי שכינה שלמעלה מגלות, וכדלקמן.

והנה ישנה ב' סוגי עבודה בנוגע לבירור המדבר שמודגשת בהמסעות והחניות. דמבואר בלקו"ש פקודי תשל"ח שבהמשך עצמה ישנה חילוק בין עצם המשכן לעבודת הקרבנות שבמשכן,

שזהו בדוגמת החילוק בין החניות והמסעות. דבהמשכן עצמה הי' השראת השכינה מלמעלה למטה, באי"ע מדברים גשמיים עצמם ולכן לא נתברר דבר הגשמי עצמה, משא"כ עבודת הקרבנות שהי' העלאה הניצוצות מלמטה למעלה שנתברר ונתעלה הבהמה גשמית. ועד"ז הוא נחילוק בין החניות להמסעות, שבחניות הי' גילוי השכינה למעלה מענין המדבר עצמה, משא"כ המסעות הי' עבודה מתוך העלם וחושך המדבר שעי"ז מתעלים ישראל לשרשם כפי שהם מיוחדים בעצמותו ומהותו יח'.

והנה מבואר בלקו"ש קרח תשל"ח (סעי' ה') שענין עבודת הקרבנות הוא שהדבר גשמי יוצא ממציאותו וצירורו הגשמי, ונתעלה הניצוץ שבו להיות נכלל בשרשו, אבל אינו מחברר הגשמי כפי שנמצא בצירור הגשמי שלו, משא"כ במתנת כהונה שנמשך מלמעלה למטה כפי שנמצא בצירור הגשמי. ואעפ"כ מבואר בסעי' ז' (שם) שהמשכה זו אינו באופן פנימי אלא באופן מקיף, שנשארה למעלה מענין הגשמי עצמה. וזהו בכללות העבודה מלמטה למעלה שנתעלה לצאת מצירור הגשמי ולהתבטל באלקות, והמשכה מלמעלה למטה שנמשך המשכה שלמעלה מענין הגשמי עצמה אבל מ"מ נשאר במציאותו הגשמי ונתברר באופן המקיף, כמבואר בסעי' ח' שם. (ועיג"כ בלקו"ש תולדות תשל"ט החילוק בין פעולת אברהם על ישמעאל, לפעולת יצחק על עשו).

וזוהו בדוגמת החילוק המבואר בלקו"ש שמיני הערה 34 בין העבודה של שבעת ימי המילואים ליום השמיני, דבז' ימי המילואים הי' העבודה מתוך אהו"י שאינו שייך לעצם ההעלם דעולם משא"כ עבודת יום השמיני שהי' המס"נ שנתעורר ע"י ההעלם והצער של בנ"י שלא הי' גילוי השכינה עד יום השמיני, וזהו מס"נ שנתעורר ע"י העלם הגלות ולכן שייך אל ההעלם, אבל לאידך גיסא, עבודתו הוא לצאת מההעלם במס"נ באופן שמתגברים על ההעלמות והסתרים משא"כ עבודת שבעת ימים שעובד מלמעלה למטה להמשיך אלקות בדברים גשמיים אלא שאינו נמשך בפנימיות רק באופן מקיף שהרי עבודתו הוא מתוך השגה והרגש אהבה ויראה ולא מתוך העלם האור, עי"ש.

ובזה יבואר ג"כ ההילוק בין המסעות שזהו עבודת הקרבנות במס"נ שבא מתוך העלם וגלות שעי"ז מתבטל ההעלמות והסתרים, להחניות שזהו ההמשכה מלמעלה למטה באופן של מקיף להעולם, ולמעלה מענין הגלות והעלם האור.

וזוהו ג"כ החילוק המובא בלקו"ש מסעי תשל"ז בהערה 58 מהמבואר בלקו"ת מסעי (צב, א), בהמסעות עצמן, שהמסעות לפני מ"ת הי' לברר ק"נ בלבד ולא הי' שייך לג' קליפות הטמאות, משא"כ המסעות דלאחרי מ"ת שהיו צריכים ללחום עם הג' קליפות

הטמאות, שזהו ג"כ המבואר בפני (שם) בהחילוק בין המסעות עד קרי"ס שהי' במקום שהוא ממוצע בין מדבר למקום ישוב, משא"כ המסעות שלאחרי קרי"ס שהי' במדבר ממש שמנגד לקדושה, וזהו שבפשטות היו צריכים לענני הכבוד להרוג אז הנחשים ועקרבים כמבואר בהערה 18 שם.

וע"פ המבואר לעיל, הרי זהו כעין החילוק בין המסעות והחניות אף לאחרי קרי"ס, שבשעת החניות לא היו שייכים לחושך וגלות לכתחילה, אבל בשעת המסעות הי' עבודתם ללתום עם החושך.

וכן מבואר בלקו"ש מסעי (שם סעי' ח') שהמסעות שלפני קרי"ס נמצאת בזה בגילוי שהי' הוליו למקומות אלו שהרי בהמשכה מלמעלה למטה שייך ירידה במקומות אלו, אבל בהמקומות שלאחרי קרי"ס או מ"ת שזהו בג' קליפות הטמאות ה"ה תלוי בבחירת האדם למטה דהרי מלמעלה למטה איך מוליכים אדם לג' קליפות הטמאות באופן גלוי. וכן מבואר בלקו"ש פנתס תשל"ז (סעי' ז' ואילך) שבהמשכה מלמעלה למטה א"א לפעול למנגד לאלקות משא"כ בהעלאה מלמטה.

ובזה יבואר טענת המרגלים המבואר בכ"מ שלא רצו לצאת מהמדבר ולהתעסק בענינים גשמיים כא"י אלא להישאר במדבר בלי כלבולים מענינים גשמיים. ואע"פ שהמדבר הי' "מדבר גדול ונורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מיס", מ"מ הרי הי' עבודתם מלמעלה למטה באופן שלא בלבלו אותם כלל, בדוגמת המסעות לפני מ"ת או החניות שלאחרי מ"ת, כנ"ל.

וכן מבואר בכ"מ שטענת קרח הי' בהמשך למעשה המרגלים, שלאחרי ההכרה שצריכים להתעסק עם המטה שלא כטענת המרגלים, רצה קרח לנהוג באופן של מלמטה למעלה באופן של רצוא, כמבו' בלקו"ש קרח תשל"ח (סעי' ה'). וזהו בדוגמת אופן המסעות, עבודה מתוך העלם וחושך שמעורר רצון ומס"נ לצאת מהמטה כנ"ל. וה"ה היפך מטענת המרגלים כנ"ל.

אבל תכלית הכונה דדירה בתחתונים הוא, שיהי' חיבור שתיים, כמבואר בלקו"ש קרח (שם סעי' ו' וח'), שזהו העסק עם עניני רשות באופן של "בכל דרכיך דעיהו", שיתעלה הגשמי בציר שלהם.

ועפכ"ז מבואר הכל, שבמסעות וחניות ישנם ב' הענינים של גלות וגאולה. שעבודת המסעות הו"ע עבודת הגלות (כנ"ל) אבל היות שיש לו רצון לעלות לא"י הרי "במקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא", א"כ ה"ה נמצא עכשיו במצב של גאולה, כמבו' בד"ה אך בגורל תשל"ה עי"ש. ועד"ז בעבודת החניות דהו"ע עבודת הגאולה דהיות דנמצא למעלה מהגלות אין הגלות מבלבלו כלל, שהרי ע"פ ה' יחנו וכמאן דקבעי להו דמי, כמבו'

בארוכה (שם סעי' ז') בנוגע להנשמה שלא הלך לגלות מאחר שהוא מרגיש שע"פ ה' נמצאת במקום ירידתה, אבל מ"מ הרי במצואות נמצאת בגלות וע"י המסעות יגיע לגאולה האמיתית.

ובאו"א אפ"ל ע"פ המבואר בלקו"ש מסעי תשל"ז הערה 40 שבהמסעות עצמם ישנה ב' ענינים, מלמעלמ"ט ומלמטל"מ, ומרומזת בב' פסוקים דתחילת פ' מסעי, "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם" הו"ע המסעות מלמעלמ"ט, ו"ואלה מסעיהם למוצאיהם" הו"ע המסעות מלמטל"מ, ומבואר בארוכה בד"ה אלה מסעי של אור ליום ו' עש"ק פ' מטו"מ ושל ש"פ מטו"מ תשל"ו (בלתי מוגה) שהמסעות ממוצאיהם שלמעלה אל מסעיהם דלמטה הוא בכדי שיתעלה ממסעיהם דלמטה למוצאיהם למעלה, במקום יותר גבוה שמשם נמשך לכתחילה, כמבו' בלקו"ש מסעי שם, וכך בלקו"ש מטו"מ תשל"ח ססעי' י' ובהע' 66 שם. (ועיג"כ בלקו"ש ויצא תשל"ט סעי' ט' ואילך והערה 54 שם).

ועפ"ז מבואר ג"כ ענין הנ"ל שבמסעות ישנם ב' ענינים של גלות וגאולה, דישנה ב' סוגי מסעות, א) מלמעלמ"ט שזהו"ע גלות וירידה, ב) מלמטל"מ, שע"י המסעות במקום ירידה יתעלה באופן של מסעות מלמטל"מ באופן נעלה יותר משרש המסעות.

ושתיים נרמזות במסעי בני' במדבר כמבו' בלקו"ש מטו"מ (שם סעי' ה') וא"כ בתחילה הי' ענינו בבחי' ירידה וגלות ולאחרי עבודתם נעשה ענין של עלי' וגאולה, שנחגליח ענינה הפנימי, שהירידה ה"ה חלק מהעלי' (כמבו' (שם) וסעי' ו'). ובלקו"ש ח"ו פקודי (ב) סעי' ד' ואילך). ועד"ז מבואר בנוגע להחניות, דהחניות שבא לפני המסעות מלמעלמ"ט ה"ה עלי' לגבי הירידה שלאחרי' שע"י המסעות, אבל לאחרי עבודתם בהמסעות מגיעים למע' יותר מהחני' שלפני', ובזה הוי החני' שלפני' כמו ירידה וגלות לגבי המסעות מלמטל"מ ע"י עבודתם כנ"ל). וכמבו' בארוכה בלקו"ש ח"ב פ' מטו"מ.

והנה ג' ענינים הנ"ל, עלי' מלמטה, והמשכה מלמעלה בבחי' שהוא נמצא למע' מגדרי הגלות, ועבודה במקום הירידה שע"ז מגיע למעלה יותר מהמשכתה בתחילה, מתאימות לג' עבודות שבזמן הגלות המבוארות בד"ה ציון כמשפט תפדה של ער"ח מנ"א, ושל ש"פ דברים תשל"ה, עבודת התפילה - עלי' מלמטל"מ, אח"כ לימוד התורה - פדית עצם הנשמה באופן שנמצא למע' מגדרי הגלות מבחחילה, אח"כ קיום המצות ועבודת התשובה - לפדות הכוחות פנימים שנמצא בשבי' בזמן הגלות וע"ז מתעלה יותר מפעולת לימוד התורה הנ"ל. ועיג"כ בלקו"ש ח"ט ואתחנן (ג) בהחילוק בין המשכן, בית ראשון, בית שני. דכולם הי' חורבן. וגלות משא"כ בית שלישי שיהי' חיבור שלשתן, שזהו ע"ד המבו' לעיל.

וג' העבודות הנ"ל גם מבוארות בד"ה אך בגורל תשל"ה, שישנה הרצון ומס"נ לצאת מהגלות שנפעלה ע"י עבודת התפילה (בסעי' ח') וישנה עבודת הנשמה בחו"מ באופן שאינה נמצאת בגלות מלכתחילה מאחר שע"פ ה' יחנו וישנה העבודה בשייכות לנפה"ב ע"י תו"מ שזהו באופן של של ירידה צורך עלי', שע"י הירידה נתעלית למעלה יותר דמשם נמשכת הירידה מתחילה (בסעי' ז'). ועיג"כ בלקו"ש נשא תשל"ח בסופה שמבואר החילוק בין משא בני קהת שע"י בני הוא ההילוך של נה"א מצד שרשו, ומשא בני גרשון הוא ההילוך של הנה"א שנפעלת ע"י ירידתה ופעולתה בנה"ב ומשא בני מררי הוא ההילוך של הנה"ב עצמה לצאת מגלות.

הת' אברהם לייב שוחאט
ישיבה גדולה - מלבורן

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון גליון תקכו (תשמ"ז)

טז. עה"פ (לג, א) "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן", מפרש רש"י בד"ה "אלה מסעי", וז"ל: "למה נכתבו המסעות הללו. להודיע חסדיו של מקום. שאעפ"י שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר לא תאמר שהיו נעים ומטולטלי' ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה. שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתיים מסעות. צא מהם ל"ד שכולם היו בשנה ראשונה קודם גזירה. משנסעו מרעמסס עד שבאו לרתמה. שמשם נשתלחו המרגלים שנא' ואחר נסעו העם מחצרות וגו' שלח לך אנשים וגו'. וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו ברתמה למדת שהיא במדבר פארן ועוד הוצא משם ח' מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מהר ההר עד ערבות מואב בשנת הארבעים נמצא שכל שמנה ושלושים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות. זה מיסודו של רבי משה הדרשן. ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהי' בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות אמר לו כאן ישננו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשך וכו'", עכ"ל.

ולכאורה אינו מובן א) שבמשל המלך הולך עם בנו לרפאותו ומשא"כ הקב"ה הולך את בני' כדי שלא יצטרך להורגם בבת אחת (עין פ' י"ד, כ"א).

ב) שבמשל כתוב "התחיל אביו מונח כל המסעות אמר לו
כאן ישננו כאן הוקרנו" וכו'. ומשא"כ בנמשל הקב"ה מזכיר
המסעות באופן סתמי מבלי לפרט מה קרה בכל מסע. (לכאורה
הי' אפשר"ל שהפי' השני הולך רק על הי"ד מסעות עד חטא
המרגלים וממילא לפ"ז הי' מובן הלשון לרפאותו - להכניסם
לארץ ישראל כו' מכיון שזה הי' לפני הגזירה, אבל א"א לומר
כך עפ"י הפשט מכיון שזה מובא בהמשך לשאלה למה נכתבו
המסעות הללו : ואם כן זה ודאי הולך על כל המ"ב
מסעות).

ואפשר"ל שזה הולך על בנ"י שלא נכללו בגזירה מאחר
שהיו מתחת לגיל עשרים שנה כמ"ש (יד, כט) "מבן עשרים שנה
ומעלה אשר הלינותם עלי". וכן צ"ל שהפרט ש"התחיל אביו
מונה" וכו' "אמר לו" לא בדיוק דומה, אלא הקב"ה הזכיר רק
המסעות בכלליות חוץ ממספר מקומות בגלל טעם מיוחד כגון
רפידיים, והר ההר. (עין רש"י, רמב"ן על אתר).

י. עברי

- תות"ל מאריסטאון -

יז. בענין הנ"ל בלקו"ש חלק י"ח שיחה א' לפ' מסעי כתב,
וז"ל: "עס איז מובן פארוואס "כאן חששת את ראשך", און
אפילו "כאן הוקרנו", זיינען א משל אויף "מקומות היכן
הכעיסונוי" - היות זיי זיינען אן ענין פון צער וחולי;
מיט וואס איז אבער דער ענין פון "ישננו" א (משל אויף א)
זאך וואס רופט ארויס כעס ביים מלך", עכ"ל.

ולכאורה הגו"א מסביר את ג' סוגי הלשונות אלו (שמובא
בהערה 5 בנוגע לענין אחר) "דכשהיו ישראל בנחת ובשלוה וזהו
ישננו... בצער כאשר הי' חסר להם דבר וזהו הוקרנו... בסכנה
הי' וזה כמו חולה החושש בראשו", וא"כ כמו שקשה על הפרט
של "חששת בראשך קשה גם על ב' פרטים האחרים אמנם ודאי שעל
הפרט "חששת בראשך קשה יותר מכיון שזה בכלל לא שייך לכעס,
אבל ודאי שגם על "ישננו" ו"הורקנו" אפשר להקשות שזה לא
שייך לכעס של מלך כי זה מראה על חיסרון וצער שהי' לבן
וא"כ איך זה תואם עם הקטע במשל שהכעיסונוי.

ה. ר.

- תות"ל מאריסטאון -